

באופן יסודי

עורכת: ד"ר אורית מיוחס, מדריכה ארצית לפיתוח ויישום פדגוגי
העלון נכתב בשיתוף מיקי אריאן כדריה, מרכזת תחום סביבות וחצרות למידה, אגף בכיר מיפוי ותכנון במינהל הפיתוח

"שיפה ושונה תהא השנה
אשר מתחילה לה היום..."
(נעמי שמר)

מאחלים,
אתי סאסי, מנהלת האגף לחינוך יסודי
צוות האגף לחינוך יסודי

דבר מנהלת אגף א' לחינוך יסודי עמיתיי אנשי החינוך,

בשבוע שעבר נפרדנו משנת תשע"ז וממר שמעון פרס, הנשיא התשיעי של מדינת ישראל. נציגים משבעים מדינות מכל קצות תבל הגיעו לחלוק לו כבוד אחרון יחד עם משפחתו ועם מדינת ישראל. שמעון פרס ז"ל תרם רבות לקידומה ולשגשוגה של מדינת ישראל ונודע ברחבי העולם כמנהיג וכאיש חזון בעל שיעור קומה המייצג את פניה היפות של מדינת ישראל. רבות עוד יסופר וילמד במערכת החינוך על פועלו של שמעון פרס ז"ל.

והשבוע, מיד עם סיומו של חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות בדת היהודית, נפתח עם ראש השנה תשע"ז. נבקש ונאחל כלשון התפילה כי "תִּכְלֶה שְׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ, תִּחַל שְׁנָה וּבִרְכוּתֶיהָ". אנו מאחלים לכל אנשי מערכת החינוך היסודי, תלמידיו ובני משפחותיהם שנה טובה, שנת יצירה, למידה משמעותית והישגים גבוהים.

העלון שלפניכם מציג מגוון סביבות למידה שיכולות לתרום לאיכות תהליכי הוראה בביה"ס. בנוסף, מובא **כלי למיפוי סביבות למידה בבית הספר**. שאיפתנו היא שהמידע המובא יסייע לעוסקים בחינוך לתכנן ולפתח סביבות למידה משמעותיות.

במהלך חודש יוני ותחילת יולי נשלח לבתי הספר מבדק כתות א', הקדמת המשלוח נעשתה כדי לאפשר למורים לבצע את שתי המשימות הראשונות בחודש ספטמבר כנדרש. אנו מבקשים להדגיש את חשיבות הכלי ואת אחריות בתי הספר לשמור את החוברות כדי לעשות בהן שימוש בתחילת השנה.

בברכה,

אתי סאסי

מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

תוכן העניינים

1. נושא מרכזי על סדר היום והפעם...

- סביבות למידה
- סביבת למידה חוץ-כיתתית
- חצר בית הספר כסביבה לימודית
- סביבת למידה דיגיטלית
- סביבות למידה בחטיבה הצעירה
- כלי למיפוי סביבות למידה לקידום
- למידה משמעותית ולפיתוח
- תפקודי לומד

2. להגביה עוף - עדויות מהשדה

- בית ספר "ניצנים", מחוז מרכז
- בית ספר גורדון, מחוז תל-אביב

3. בעין המצלמה

- הוראה ולמידה בסביבות מגוונות
- ימי למידה מחוץ לכותלי בית הספר

4. מידע ועדכונים שוטפים

- תכנית "חינוך לחירום" רב גילית
- בבית הספר היסודיים
- יישום התכנית
- ביקור במוזיאונים
- מאגר התכניות
- תכנית "כחול לבן" בחינוך היסודי
- בשנת הלימודים תשע"ז

1. נושא מרכזי על סדר היום והפעם...

סביבות למידה

”דברים ששמעתי, שכחתי,
דברים שראיתי, אני זוכר,
דברים שעשיתי, אני מביין”
(קונפוציוס)

למידה משמעותית יכולה להתרחש בסביבות שונות: בתוך הכיתה, מחוץ לכיתה - בתוך בית הספר או מחוץ לבית הספר. הסביבה הדיגיטלית היא מרחב נוסף לקידום למידה משמעותית וייחודה הוא בכך שהיא יכולה להתקיים בכל מקום ובכל זמן. מיפוי סביבות הלמידה העומדות לרשות בית הספר מאפשר תכנון ושימוש מושכל בהן בהתאם למרכיבים של הפעילויות השונות. כדי שתתרחש למידה משמעותית, נדרשת סביבה המאפשרת ללומדים התנסויות מגוונות ומאתגרות, המזמנת פיתוח תפקודי לומד והמעודדת אינטראקציות חברתיות.

העלון הנוכחי מתמקד בסביבת הלמידה החוץ-כיתתית בדגש על חצר בית הספר ובסביבה הדיגיטלית. סביבות אלה הן חלק אינטגרלי מתהליך הלמידה וביכולתן להמחיש, להשלים, להרחיב ידע ולשכלל מיומנויות ודרכי חשיבה. בנוסף, הוא מציג את העקרונות המנחים לארגון סביבה לימודית בחטיבה הצעירה וכלי למיפוי סביבות למידה לקידום למידה משמעותית ולפיתוח תפקודי לומד.

- [▲ סביבת למידה חוץ-כיתתית](#)
- [▲ חצר בית הספר כסביבה לימודית](#)
- [▲ סביבת למידה דיגיטלית](#)
- [▲ סביבות למידה בחטיבה הצעירה](#)

[▲ כלי למיפוי סביבות למידה לקידום למידה משמעותית ולפיתוח תפקודי לומד](#)

2. להגביה עוף - עדויות מהשדה והפעם...

סביבות הלמידה הוגשו ותוקצבו במסגרת התכנית לעיצוב המבנה החינוכי וחצרות לימודיות באגף בכיר מיפוי ותכנון במנהל הפיתוח.

בית ספר "ניצנים", מחוז מרכז

בית הספר נותן מענה לרווחה נפשית, פיזית, חברתית, קהילתית וסביבתית.

בתכנון סביבות הלמידה בבי"ס הוקדשה מחשבה רבה לצורכי כלל תלמידי בביה"ס ולתלמידי החינוך המיוחד בפרט.

ביציאה לחצר בית הספר הוקמה פינת חברה/קהילה -אזור חברותא שמטרתו חיזוק תחושת השייכות של התלמיד לבית הספר ובו מתקיימת אינטראקציה חברתית ואף לימודית בין התלמידים ובין התלמידים לצוות ובין בית הספר לקהילה.

[להמשך קריאה](#)

סביבות למידה ביה"ס ניצנים

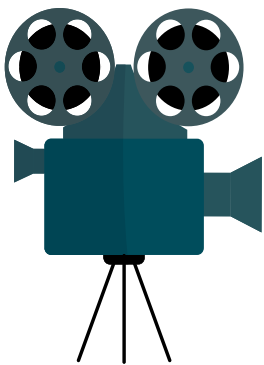
בית ספר גורדון, מחוז תל-אביב

'הלמידה הטבעית' למידה שבה מקור הידע הראשוני לנושאים הנלמדים מגיע מתוך סביבת חייו הטבעית של התלמיד היא אבן בוחן בתהליך הלמידה בביה"ס גורדון ועל פי עקרונותיה עוצבו סביבות הלמידה במוסד החינוכי.

[להמשך קריאה](#)

סביבות למידה ביה"ס גורדון

3. בעין המצלמה

הוראה ולמידה בסביבות מגוונות

בקטלוג החינוכי של משרד החינוך מובאים סרטונים מבתי ספר שונים המציגים למידה בסביבות מגוונות כמקדמות למידה משמעותית. סביבות אלה משלבות מספר תחומי דעת, מאפשרות לתלמידים מעורבות בתהליך למידתם ומזמנות להם התנסות אותנטית בדרך חווייתית.

[בית ספר "אמירים", בנימינה](#)

סביבה החוץ-כיתתית - מחוץ לבית הספר

[בית ספר "אהוד", חיפה](#)

הסביבה החוץ-כיתתית - בתוך בית הספר

[בית ספר "השחר", טל שחר](#)

למידה במרחב הדיגיטלי

[בית ספר "יסודי א' מגדל שמס"](#)

הסביבה החוץ-כיתתית - בתוך בית הספר

[ימי למידה מחוץ לכותלי בית הספר](#)

באתר מינהלת הטיולים ניתן לצפות בשני סרטונים המדגימים ימי למידה מחוץ לכותלי בית הספר.

4. מידע ועדכונים שוטפים

תכנית "חינוך לחירום" רב גילית בבתי הספר היסודיים

החל משנת 2007 משרד החינוך ופיקוד העורף מיסדו תכנית לחירום לשכבות גיל נוספות לכיתות ה', שבהן החלו את התכנית כבר למעלה מ- 20 שנה.

תכנית "חינוך לחירום" הינה תכנית המקנה לתלמידים ידע ותרגול באשר למצבי החירום השונים על מנת ליצור "תרבות של מוכנות לחירום". התכנית היא רב-גילית, מיועדת לתלמידי כיתות ב', ג', ה', ז', ט', י' והיא כוללת תכנים המתאימים לרמתם הקוגניטיבית והרגשית של התלמידים בקבוצות הגיל השונות.

התכנית הינה תכנית חובה, ויש לוודא כי היא מיושמת בתכנית שנה"ל.

יישום התכנית

מנהלי בתי הספר היסודיים מתבקשים לקיים ישיבת צוות בתחילת שנה"ל עם רכז/ת הביטחון הבית ספרי, היועצת, המאלש"ח והמחנכים של כיתות ב', ג', ה', לתאם ציפיות ולהכין את המאלש"ח לקראת כניסתה לכיתות ה'.

להפיץ איגרת להורים באתר הבית ספרי. [קישור לאיגרת](#)

מערכי שיעור למורה וחברות למידה לתלמיד - לקישורית "חברות הדרכה- חינוך לחירום"

<http://www.oref.org.il/11067-he/Pakar.aspx>

✓ חלוקת החוברות לתלמידי כיתות ב' ג' -תבוצע ע"י מחנך הכיתה בתחילת ההדרכה. אין לחלק לתלמידים את החוברות ללא הסבר המחנך על תכנית הלימוד.

✓ חלוקת חוברות לתלמידי כיתות ה' -תבוצע ע"י מדריכי פיקוד העורף בלבד, בתחילת שבוע ההדרכות.

קישורית לסרטון תכנית "חינוך לחירום"

<https://www.youtube.com/watch?v=bYsUOTuRQbg>

ביקור במוזיאונים

איך צומחת החיטה? מהו בורג ארכימדס? מתי היו כאן התורכים? מתי נעלמו הדינוזאורים? איך פועל הפריסקופ? על שאלות אלה ואחרות יוכלו התלמידים לקבל תשובות בפעילות לימודית במוזיאון. במוזיאונים המוכרים על ידי משרד החינוך, מתקיימות תכניות הדרכה בהלימה לתכניות הלימוד, כך שהביקור במוזיאון מעשיר ומעצים את חווית הלמידה.

תוכלו למצוא את רשימת המוזיאונים וכן את תכניות ההדרכה המובילות שלהם. [באתר המוזיאונים של משרד החינוך](#)

בקרו אותנו גם בדף הפייסבוק שלנו [מוזיאונים משרד החינוך](#) ותהיו מעודכנים בכל התרחשות.

מאגר התכניות

הידעת?! במאגר התכניות רשומות 890 תכניות המוצעות להפעלה במוסדות חינוך יסודיים ורק ל-127 מתוכן קיימים משובי מנהלים... משוב שלכם, המנהלים, הוא המידע החשוב ביותר אודות התכנית!

אנא **משוב** תכניות במאגר **ודווחו** על תכניות במנב"סט. המידע שיאסף מכם ומעמיתים המנהלים יאפשר להציג במערכת מגוון מידע עדכני שיסייע לכם בבחירה מושכלת של תכניות ([קישור לסרטון](#)) המסביר את התהליך הפשוט והקצר של הוספת משוב לתכנית). להזכירכם, ניתן לשלב בבית ספרכם אך ורק תכניות המופיעות ב [מאגר הממוחשב](#) במסלול הירוק או הכחול [חוזר מנכ"לית](#) (אפריל 2015).

תכנית "כחול לבן" בחינוך היסודי בשנת הלימודים תשע"ז

לאור הצלחת תכנית "כחול לבן" בבתי הספר היסודיים בשנת תשע"ז, הוחלט להמשיך ולהרחיב את התכנית גם לתחום החינוך הלשוני.

http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/alon/alon9/kachol_lavan.docx

שבוע עליות במערכת החינוך 6-11.11.16

שבוע למידה בנושא העליות לישראל, יתקיים במערכת החינוך מיום ראשון, ה' בחשוון התשע"ז, 6.11.2016, ועד יום שישי, י' בחשוון התשע"ז, 11.11.2016. בשבוע העליות השנה יושם דגש על הכרת התודה של החברה הישראלית לעולים. חומרים לשימושכם בשבוע העליות מפורסמים באתר אגף קליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי בכתובת:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Olim/TokhniyetTalmidimOlim/aliot.htm>